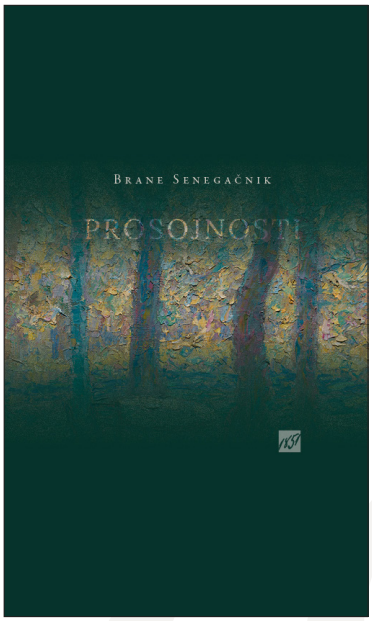
Celjska Mohorjeva družba
Prva slovenska založba

BRANE SENEGAČNIK: PROSOJNOSTI

Skozi prosojnosti do presežnosti

Pesniška zbirka Prosojnosti *bralca popelje do edinstvene pesniške izkušnje, ki se v mnogih pogledih približa sami molitvi. Kljub »prosojnosti« pa je treba pri vsaki pesmi znova odstreti tančico, v katero je zavit njen globlji pomen. A prav to »odvijanje«, »lupljenje« plasti do samega bistva, prestavlja temeljno izkustvo in hkrati bralski užitek. Dostop do obzorij Presežnega.*

Pesmim pričujoče pesniške zbirke, razdeljene v deset sklopov, ki so smiselno uvedeni s skrbno izbranimi citati pesnic in pesnikov iz različnih svetovnih literatur, je skupna odsotnost strogih pesniških oblik, denimo soneta, katerega mojstrska oblika je sicer značilna za avtorja. Namesto tega pesnik izbere prosti verz; gre za smiselno izbiro, ki se najbolj »prilega« značaju pričujoče zbirke. Prosti verz ima namreč svoj estetski učinek, hkrati pa zadosti ustvarjalni težnji, katere cilj je pogosto izraz svobode, (miselne) prostosti, (duhovne) prostranosti. Kot v spremni besedi opaža dr. Milosav Gudović, je »sleherna pesem /…/ samosvoj trenutek, ki kliče po enkratnem in preprostem izrazu. Po lastni tonalnosti.«

»Prosojnosti«, rdeča nit istoimenske zbirke, ne delujejo, kot bi bržkone najprej pomislili, le na vizualni ravni. Čeravno se bralec ob branju pesmi najlažje poda ravno med prosojnosti tančic, v katere so skrbno zamotana sporočila pesmi (ali – še pogosteje – le diskretne spodbude k razmišljanju), zmorejo priklicati tudi druge čute: prosojnost tišine, denimo, nezadržno vabi k premišljevanju, meditaciji, k iskanju zavetja v izbranem naboru podob, ki jih je pesnik vtkal med vrstice. Bralna izkušnja tako zadobi še povsem nove dimenzije; poezija dobesedno vabi bralca k branju z vsemi čuti ter ga napelje k izkustvu, v katerem tudi sam deli pesnikovo osebno doživetje in njegov uvid v naravni red stvari. Pesnik nam skuša približati pesem tudi kot človeku lastno govorico, ki se zmore roditi le v njegovih globinah in ga kot najbližja molitvi približati stvarstvu ter – med tančicami prosojnosti – tudi Preseženemu.

Podatki o knjigi
- Naslov: Prosojnosti
- Avtor: dr. Brane Senegačnik
- Avtor spremne besede: dr. Milosav Gudović
- Urednica: dr. Meta Lenart Perger
- Format: 130 mm x 220 mm
- Vezava: trda
- Število strani: 132
- ISBN: 978-961-278-715-8
- Cena: 22,50 EUR
- Založnik: Celjska Mohorjeva družba
- Leto izdaje: 2024

Kontakt
Uredništvo
T 03 426 48 00
urednistvo@celjska-mohorjeva.si

O avtorju

Foto: Arhiv Celjske Mohorjeve družbe

Dr. Brane Senegačnik (1966) je slovenski pesnik, esejist in prevajalec. Diplomiral in doktoriral je iz klasične filologije, zaposlen je na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Glavno področje njegovega raziskovanja je grška tragedija.

Objavil je več pesniških zbirk, med drugim *Tišine* (Celjska Mohorjeva družba, 2014) in *Pogovori z nikomer* (Slovenska matica, 2019). Izbori njegove poezije so uvrščeni v različne antologije, ki so izšle bodisi v slovenščini bodisi v tujem jeziku (angleščini, ruščini, hrvaščini, srbščini, madžarščini, irščini). Njegova besedila so uglasbili nekateri najvidnejši predstavniki različnih generacij slovenskih skladateljev (Lojze Lebič, Igor Štuhec, Damijan Močnik in drugi).

Napisal je knjigi esejev o duhovnih problemih sodobne slovenske kulture (*V iskanju izgubljene mere*) in o nekaterih poglavitnih literarnoteoretičnih in poetoloških vprašanjih (*Paralipomena poetica*). Je avtor več prevodov iz grške, rimske in renesančne književnosti (Ajshil, Sofokles, Evripides, Epiktet, Pindar, Giovanni Pico della Mirandola, Vittoria Colonna).

Za prevod Senekovega *Ojdipa* je leta 2012 prejel Sovretovo nagrado. Dejaven je tudi kot publicist; bil je zadnji glavni urednik *Nove revije*. Leta 2021 je prejel nagrado Prešernovega sklada, 2023 pa je bil izvoljen za izrednega člana SAZU.

Iz knjige

Pesniška meditacija je prepis prebliskov, duhovna vaja, v kateri se učimo, da je prosojnost starejša od razsojanja, da tu »ni več zunaj in znotraj« in da povsod vlada »strašni mir neizrekljivega« (Mir)*. Kdor poje s pogledom, se odreče ogledovanju. »Nedolžni lik sveta« v Senegačnikovi poetiki stoji nasproti »velikemu slepemu ogledalu«* (Brez imena)*, se pravi nasproti jazu, ki ne soglaša z zagonetnostjo svetnih pojavov in za katerega je sleherna živa in neživa stvar le od-sev njegovih sil. Obratno smer opazovanja pesnik ponazori v* Pomladnem večeru*, kjer nekako pokuka za portret in pečat subjekta ter sebi in bralcu zaupno pošepeta: »Uganka si, smrtno nežna. / Hrbtna stran ogledala.« Pojoči pogled je neprojektivno dejanje, sprejetje prosojnosti, Presežnega, ki preseva* skoz *naravo in človeka, hkrati pa je estetsko in ontološko prvotno, neulovljivo. Pesnik se zato sprašuje: »Kaj ti bo ogledalo, / ko oslepiš navznoter?« V globino (ne v pasivni globini!) lahko ljubezensko drhtimo, hkrati pa tudi oslepimo. Izbira je in ni naša.*

(Iz spremne besede dr. Milosava Gudovića, str. 122–123)

Molitev

Tu vsakdo osami,
kolikor koli nas pride.

Znamenje
ni več
znamenje,
pot
ni več
pot.

Tu
smo
tu.

Kot bronasti orli
v sinjini
plavajo besede v molku.
Niso besede,
so sence tišine.

Tako se dotikamo vsega.

Tako ni nihče sam.